

Dinsdagconferentie 29-11-2016 – Psalm 42 ‘Gelijk het hert dat reikt naar waar het water stroomt...’

Met een inleiding van het gedicht van Herman Gorter: ‘In de verte zag ik blanke wateren’ en een stukje van Pärt’s *Spiegel im Spiegel*, begint Maria Nolet. Zij leidt ons verder met de vraag: lees ieder op zijn beurt een strofe voor van de psalm 42 met 12 verzen, die Ida Gerhardt en Marie van der Zeyde vertaalden. Na het lezen krijgen we 5 minuten om op te schrijven wat er staat in de tekst, naar ieders opvatting. Maria laat een plaatje zien waarop twee wezentjes zijn, een met een citer en een als de ziel. Het is een miniatuur uit het Stuttgarter psalterium.

Reacties: de eerste verzen spreken van een verlangen naar God, dan is er daverend water dat komt op je weg, en dan je hoop stellen op God, dat is een worsteling. Er is sprake van verleden en toekomst. Is het een vrouw die spreekt? Nee, maar je ziet wel de anima op het plaatje, da anima is vrouwelijk. De sitarspeler van de miniatuur zegt eigenlijk: zieltje kijk eens op en om je heen en zie de bloemen en de levensboom, hoop toch op God. In de psalm verlangt degene die bidt terug naar het feestgedruis in Jeruzalem, toen voelde hij Gods Aanwezigheid; met je ziel kan je praten, de ziel kan worden aangemoedigd. Na weer een stille tijd waarin aan de hand van een aantal vragen de eigen beleving van de psalm wordt verkend delen we wat we gevonden hebben. Iemand zegt: ik herken in de psalmist het verlangen naar een gedeelde ervaring, samen met de stoet optrekken naar het heiligdom. Als je teruggeworpen wordt op jezelf, alleen in gesprek bent met jezelf is het anders. Een ander zegt: ik snap de klacht wel – verlangen naar God herken ik, ik zie het als een rode draad die er is en waar ik me zelf niet altijd van bewust ben. Dat is het verlangen, er zou een wisselwerking moeten zijn: er is een vraag en ik zou willen of moeten antwoorden, aan mij wordt gevraagd dat ik antwoord geef, maar ik ben me daar niet altijd van bewust. Geen levenskracht voel ik als ik het verlangen even kwijt ben en God dus ook kwijt ben, maar je weet dat het weer terugkomt. Dat blijkt telkens weer. Dat is een diep weten. Een mysticus zegt: als dat verlangen opkomt dan reik je al naar God, in dat verlangen is God. Een ander: als ik God even kwijt ben dan spoor ik mezelf aan om God weer te zien. En ja, bespot worden om je geloof, ik ben nu krachtiger dan vroeger, ik stel me niet meer zo kwetsbaar op, ik kijk meer uit. ‘Geen parels voor de zwijnen werpen’, dat is wel lastig. Een ander zegt: ik ben God nooit kwijt, mijn verlangen is direct vervuld als ik bid in de stilte van mijn hart en met anderen samen. En vooral, dat bidden kan overal ter wereld, dat dat kan, dat vind ik zo mooi. In Suriname bijvoorbeeld zeggen mensen vaak ‘als God het wil dan...’ Fantastisch. Ik heb ooit een soort ervaring gehad en toen was er het weten. Een ander zegt: Die noodklacht, daar kan ik me niet zo bij thuis voelen, maar soms voel je een verlangen naar God, naar geestelijk voedsel. Daarom ga ik zondags naar de kerk bijvoorbeeld, om de boodschap te horen, dat wil ik graag, dat is mijn verlangen naar God. Een ander zegt: Ik herken me wel in de noodklacht en het irriteert me dat God er wel is als ik met anderen ben en als ik alleen ben echt veel minder. Zeven jaar geleden was ik niet met het geloof bezig, ik was zelfs tegen het geloof. Nu ervaar ik het als een kwetsbaarheid en ik zoek naar andere woorden, dat streven geeft mij het gevoel dat ik bij God sta. Ik ben er mee bezig en in mijn eentje vind ik het moeilijk. In Assisi zag je op straat veel pijn, dat gaf me een soort thuisgevoel; een eigen stad waar het gaan mag over wat je gelooft. Daar het is echt vrijheid van meningsuiting, en christelijk geloof zit daar niet in een verdomhoekje... Een ander zegt: vers 8 treft me; ‘kolking roept kolking op’. Dat is zoeken, al zoekend ben ik niet het vertrouwen in God kwijt maar er zit zoveel tussen. Ik heb niet het gevoel God kwijt te zijn maar ik heb wel het gevoel dat alles tegenzit. Misschien versper ik zelf de weg. Iemand zegt: door de tranen kan je tot leven komen, ‘tranen zijn mijn brood’, dat staat in de tekst, die zijn nodig om opnieuw te zien, die wijzen de weg naar boven. Op de bodem gebeurt het. Een ander zegt: ik zit op dezelfde golflengte. Voor mij is het zo belangrijk gezien worden door een ander mens, maar ook gezien worden door God. Altijd word je wel gezien, maar soms ben je je er niet van bewust. En soms, als ik aan de bodem zit, dan is er toch het weten dat er weer iets anders kan komen. Een ander zegt: ik ervaar God niet zo, maar wel als er een wisselwerking is tussen mensen, zonder dat je uit je centrum geduwd wordt. Dat is gewoon prettig, dan ervaar ik God, als je het zo wilt zeggen, maar dat gebeurt in een heel wezenlijk contact. Af en toe, dat gebeurt dan zomaar als je luistert en echt contact hebt, het overkomt je, dat is God, dat is genade. Een ander zegt: Het is merkwaardig hoe je met jezelf omgaat als je alleen bent, hoe je jezelf dan aantreft en hoe je dan een ander beheert in de wereld ziet; God is dan aanwezigheid; je voelt dat er iets anders is, dat alles in een ander perspectief zet, en dat toegankelijkheid is en dan heel direct. Dan is er geen uitweg, je bent verloren als je je dan niet oriënteert op de Goddelijke dimensie.

Maria vraagt daarop ieder in stilte een eigen zes regelige psalm te schrijven. We lezen elkaar de psalm voor die we zelf hebben gedicht naar aanleiding van de psalm en het gesprek van het afgelopen uur. Vers 3 klinkt nog een keer: Mijn ziel lijdt dorst naar God, naar God die leven is; wanneer mag ik opgaan, dat ik voor God verschijn? Na het begingedicht en het gezang van Shura Lipovsky sluiten we af, met dank aan allen.